

สำนักงาน ป.ป.ช.

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการสำรวจความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้เสียต่อการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช.
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

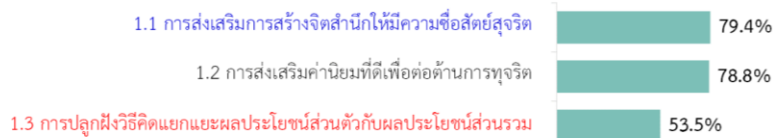
รายงานผลการสำรวจความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้เสียต่อการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการดำเนินงานภารกิจ ด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการปราบปรามการทุจริต ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน ป.ป.ช. 2) เพื่อประเมินระดับความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. 3) เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขในการกำหนดการรับรู้ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้เสียต่อการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. และ 4) เพื่อให้สำนักงาน ป.ป.ช. มีข้อมูลประกอบการวางแผน พัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานในภารกิจ ด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการปราบปรามการทุจริต ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน และการพัฒนา/ปรับปรุงงานการประชาสัมพันธ์ ได้อย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับความเป็นจริง ซึ่งทำการสำรวจกลุ่มเป้าหมาย 7 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ประชาชนทั่วไปกลุ่มเยาวชน 2) ประชาชนทั่วไปกลุ่มวัยทำงาน 3) เจ้าหน้าที่ของรัฐ 4) ภาคเอกชน/นักธุรกิจ/ผู้ประกอบการ 5) ภาคประชาสังคม/NGOs 6) สื่อมวลชน และ 7) กลุ่มที่เคยติดต่อและ/หรือร่วมกิจกรรมกับสำนักงาน ป.ป.ช. โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า (Face to face Interview) หรือการโทรศัพท์สัมภาษณ์ (Telephone Interview) ควบคู่กับการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self – Administered Questionnaire) กับกลุ่มเป้าหมายทั้ง 7 กลุ่ม ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยมีขนาดตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 1,834 ราย ควบคู่ไปกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 14 ราย และการจัดประชุมสนทนากลุ่ม จำนวน 4 กลุ่ม ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 ได้ผลการสำรวจโดยสรุปดังนี้

1. การรับรู้บทบาทหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช.

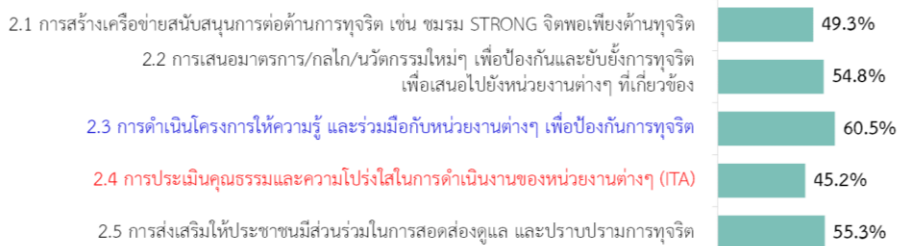
มากกว่าร้อยละ 50 มีระดับการรับรู้ต่อบทบาทหน้าที่ในแต่ละประเด็นย่อยเกือบทุกประเด็น ยกเว้น “การสร้างเครือข่ายสนับสนุนการต่อต้านการทุจริต เช่น ชมรม STRONG จิตพอเพียงต้านทุจริต” (ร้อยละ 49.3) “การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ (ITA)” (ร้อยละ 45.2) และ “การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารเมื่อมีการร้องขอ” (ร้อยละ 41.3) ซึ่งมีผู้รับรู้ต่ำกว่าร้อยละ 50

แผนภาพที่ 1 : สัดส่วนการรับรู้บทบาทหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช.

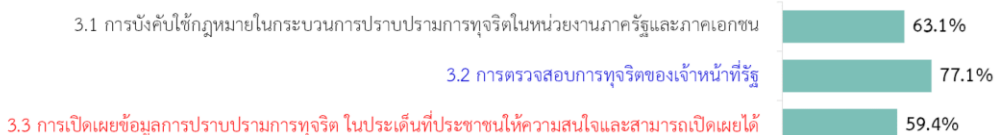
1. ด้านการปลูกฝังวิธีคิด/สร้างจิตสำนึก

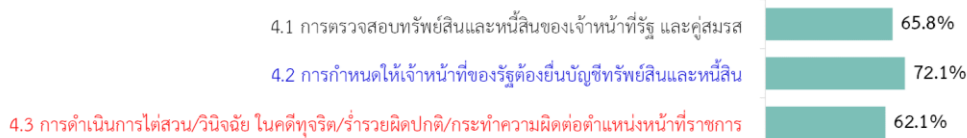
2. ด้านป้องกันการทุจริต

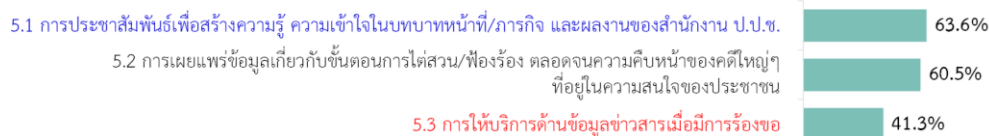
3. ด้านปราบปรามการทุจริต

4. ด้านตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

5. ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน ป.ป.ช.

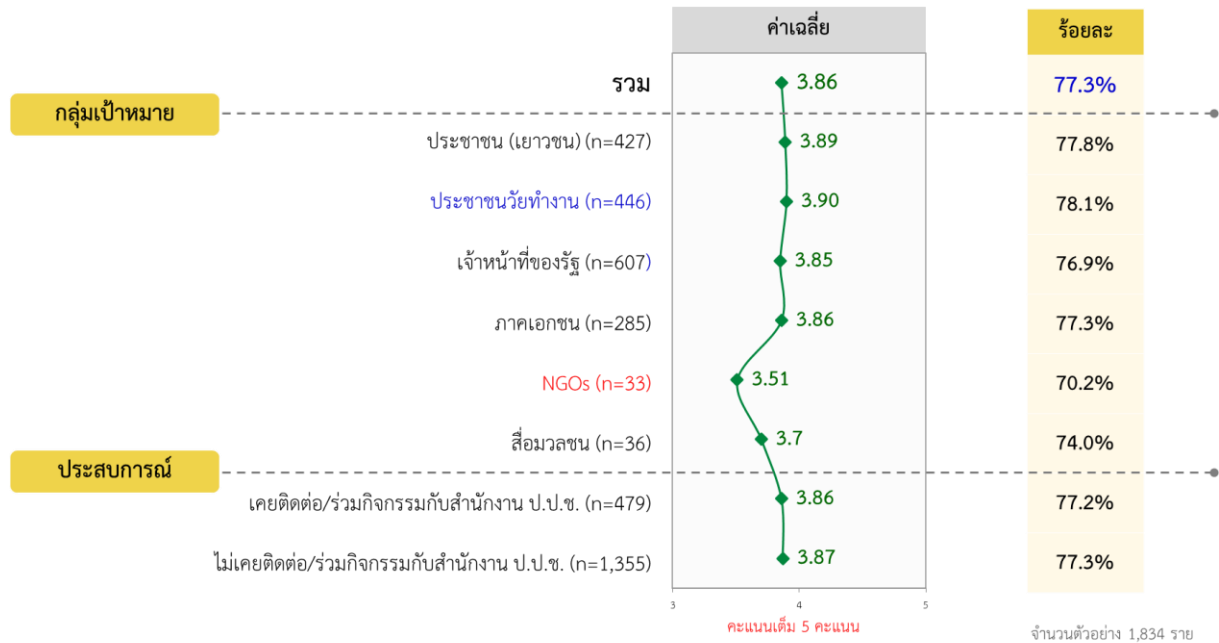

จำนวนตัวอย่าง 1,834 ราย

2. ระดับความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช.

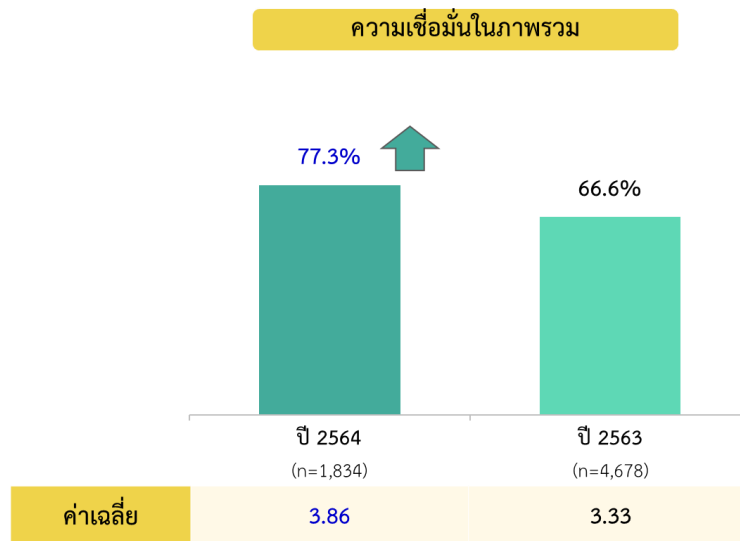
ระดับความเชื่อมั่นในภาพรวม เท่ากับ 3.86 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 77.3 อยู่ในเกณฑ์ “มีความเชื่อมั่นค่อนข้างมาก”

แผนภาพที่ 2 : ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช.

เมื่อเปรียบเทียบผลสำรวจความเชื่อมั่นในภาพรวมของผู้มีส่วนได้เสียต่อการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กับผลสำรวจ ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ปรากฏว่า ระดับความเชื่อมั่นในปี 2564 สูงกว่าปี 2563 (สูงกว่า 0.53 คะแนน คิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าร้อยละ 10.7)

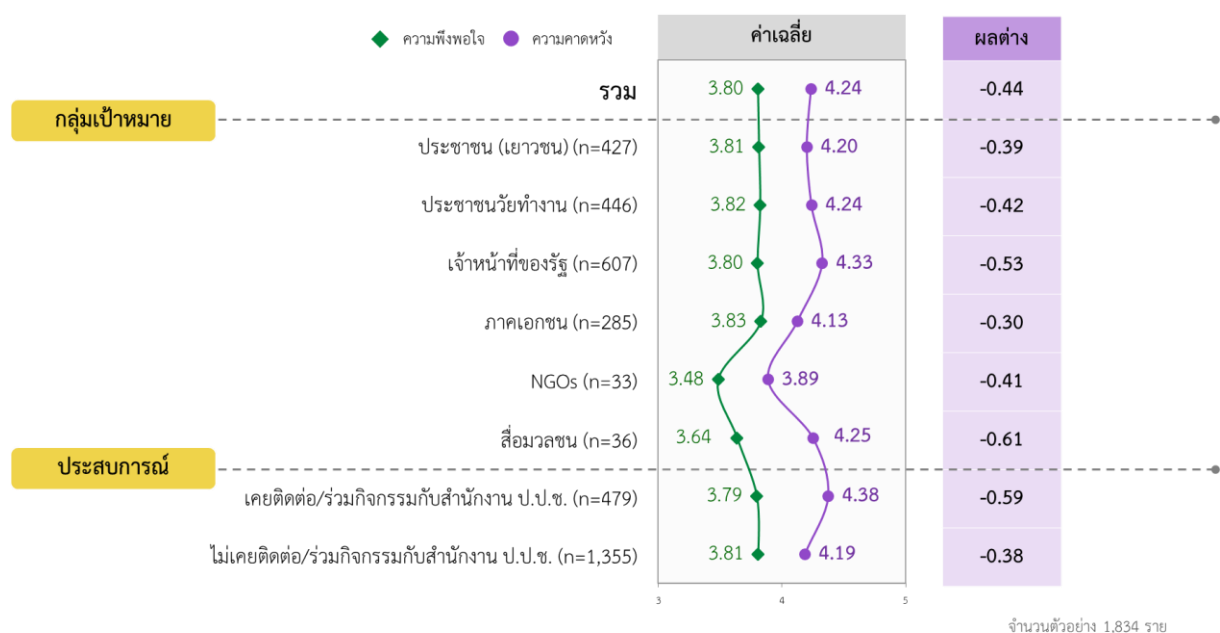
แผนภาพที่ 3 : เปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กับปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

3. เปรียบเทียบความคาดหวังกับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช.

การเปรียบเทียบระดับความคาดหวังกับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ในภาพรวม ปรากฏว่า มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังรวมเท่ากับ 4.24 คะแนน ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจรวม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ 3.80 คะแนน คิดเป็นผลต่างระหว่างคะแนนความคาดหวังกับความพึงพอใจเท่ากับ -0.44 คะแนน

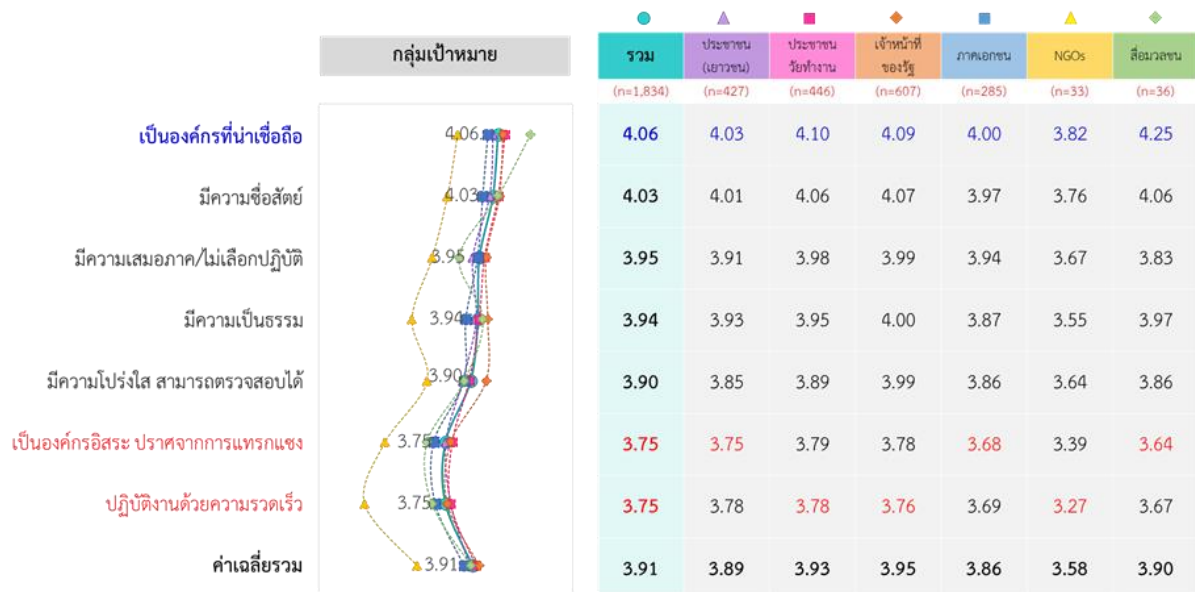
แผนภาพที่ 4 : เปรียบเทียบความคาดหวังกับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช.

4. ภาพลักษณ์ของสำนักงาน ป.ป.ช.

ภาพลักษณ์ที่เหมาะสมกับสำนักงาน ป.ป.ช. มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เป็นองค์กรที่น่าเชื่อถือ (4.06) มีความซื่อสัตย์ (4.03) และมีความเสมอภาค/ไม่เลือกปฏิบัติ (3.95)

แผนภาพที่ 5 : ภาพลักษณ์ของสำนักงาน ป.ป.ช.

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความเชื่อมั่นโดยรวมสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ “การปฏิบัติงานด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย” “ความรู้ความเชี่ยวชาญในการรวบรวมพยานหลักฐานกับผู้กระทำผิด จนสามารถทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดได้” และ “การดำเนินคดีปราบปรามการทุจริต โดยการสืบสวน/รวบรวมพยานหลักฐาน ตรวจสอบ/ไต่สวนข้อเท็จจริง และการชี้มูลความผิดคดีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต” ซึ่งเป็นปัจจัยย่อยของภารกิจงานด้านปราบปรามการทุจริต

แผนภาพที่ 6 : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช.

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้

ปัจจัยด้าน “การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่/ภารกิจ และผลงานของสำนักงาน ป.ป.ช.” “การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีและประชาชนได้รับรู้” และ “การมีช่องทางการติดต่อและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างสะดวก (เว็บไซต์/เฟสบุ๊ก/แอปพลิเคชัน)” มีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ต่อบทบาทหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช.

ตารางที่ 1 : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้บทบาทหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช.

ปัจจัยด้านการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน ป.ป.ช.	b	S.E.B	Beta	t	p-value
การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่/ภารกิจ และผลงานของสำนักงาน ป.ป.ช.	0.629	0.236	0.113	2.663	0.008*
การประชาสัมพันธ์/เผยแพร่ข้อมูล เกี่ยวกับการดำเนินคดี/การแจ้งผลการชี้มูลความผิด การไต่สวน/ฟ้องร้อง ตลอดจนความคืบหน้าของคดีใหญ่ ๆ ที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เช่น คดีทุจริตจำนำข้าว หรือคดีทุจริตเงินทอนวัด	0.413	0.230	-0.079	-1.795	0.073
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีและประชาชนได้รับรู้	0.601	0.233	-0.116	-2.581	0.010*
การมีช่องทางการติดต่อและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างสะดวก (เว็บไซต์/เฟสบุ๊ก/แอปพลิเคชัน)	0.530	0.220	0.099	2.407	0.016*
R Square (R^2) = 0.175 Adjust R Square (AR^2) = 0.172 Std. Error of the Estimate (S.E.) = 4.544 F = 77.334 Sig = .000					

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. ข้อเสนอแนะจากการสำรวจ

จากผลการศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้เสียในทุกภาคส่วนยังมีความเชื่อมั่น เชื่อถือ การดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. อยู่ในระดับที่ดี แต่อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มภาคเอกชน ภาคประชาสังคม/ NGOs สื่อมวลชน และกลุ่มผู้ที่เคยติดต่อ/ร่วมกิจกรรมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าสำนักงาน ป.ป.ช. ควรหลุดจากกรอบการทำงานในระบบราชการ ให้มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว และให้ทำงานเชิงรุกมากขึ้น เพราะการดำเนินงานของหน่วยงานราชการมีกรอบการทำงานที่แตกต่างกัน การประสานงานภายในหน่วยงานเดียวกัน ยังมีขั้นตอนการทำงานภายใต้กรอบของแต่ละส่วนงานอีกด้วย ทำให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปได้ช้า รวมถึงกรณีที่ต้องประสานงานระหว่างองค์กร เช่น การประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐด้วยกัน (G2G) จะมีการดำเนินงานที่ช้ามากขึ้นเท่าตัว ด้วยเพราะติดกรอบการทำงานภายในของหน่วยงานรัฐเอง จึงควรปรับแนวทางการทำงานภายในให้มีความรวดเร็วและคล่องตัวก่อน โดยการระดมความคิดร่วมกันของทุกหน่วยงานภายในสำนักงาน ป.ป.ช. ว่าทำอย่างไรจึงจะสามารถลดขั้นตอน กระบวนการทำงานของแต่ละส่วนงาน เพื่อให้การขับเคลื่อนงานภายในมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในทุกภารกิจมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรวดเร็ว รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีในการให้บริการประชาชนทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อเป็นการยกระดับความมั่นใจ และความเชื่อมั่นของทุกภาคส่วนต่อการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ด้วยความซื่อสัตย์ เป็นธรรม มีอาชีพ อย่างเต็มที่ สำนักงาน ป.ป.ช. ควรมีการดำเนินการตามภารกิจ ดังนี้

1) ด้านป้องกันการทุจริต/การปลูกฝังวิธีคิด/สร้างจิตสำนึก

1.1) ควรส่งเสริมให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือเป็นพยาน และมีสิทธิรับเงินรางวัล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในเบื้องต้น อีกทั้งยังเป็นการทำหน้าที่ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติทางหนึ่ง และแสดงออกถึงการไม่สนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

1.2) ควรขยายกลุ่มเครือข่ายภาคประชาชน โดยจัดให้มีอาสาพัฒนาในการเป็นหูเป็นตาในการแจ้งเบาะแสในทุกพื้นที่ เช่นเดียวกับอาสาพัฒนาชุมชนระดับตำบลละ 1 คน หรือ อสม. ทุกหมู่บ้าน จะได้ช่วยเป็นหูเป็นตาให้ได้ การสร้างกรอบความคิดในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐให้เกิดแก่ประชาชน การทำงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ต้องอาศัยการสนับสนุนอย่างจริงจังและเป็นระบบจากประชาชน กรณีใดที่ประชาชนมีส่วนร่วมและทำให้การดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. บรรลุผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม ควรเผยแพร่เรื่องนั้นเป็นตัวอย่างให้สังคมได้รับรู้ เพื่อช่วยเปลี่ยนทัศนคติทางสังคม

1.3) การทำงานด้านการต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption) จำเป็นต้องทำงานร่วมกันหลายฝ่าย ทั้งกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เกี่ยวกับการไม่ให้-ไม่รับสินบน และต้องทำงานร่วมกันทั้งองคาพยพ เพราะจะส่งผลต่อการได้เปรียบเสียเปรียบในการดำเนินธุรกิจได้ หากยังไม่สามารถปราบปรามเรื่องการทุจริตได้ ควรนำเรื่องการสร้างความตระหนักรู้ (Awareness) และ Watch Dog หรือเรื่องการป้องกันการทุจริตไปประยุกต์ใช้กับกรอบเรื่อง SDGs (Sustainable Development Goals) เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจได้ง่ายและ

ทำให้เกิดประสิทธิภาพดีกว่าการสื่อสารแบบตัวใครตัวมัน ดังนั้นการแสวงหาความร่วมมือกับภาคเอกชน จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจและหาจุดร่วมกันในแนวทางการปฏิบัติงานตามกรอบของ SDGs ที่มีเป้าหมายร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ในการลดการทุจริตและการรับสินบนทุกรูปแบบ เพื่อประสิทธิผลในการป้องกันทุจริตในภาคเอกชนได้อย่างยั่งยืน

กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs) จัดทำโดยองค์การสหประชาชาติ โดยมุ่งเน้นเป้าหมายที่ 16 : ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพรับผิดชอบและครอบคลุมในทุกระดับ (Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels) ซึ่งมีเป้าหมายย่อยที่ 16.5 คือ ลดการทุจริตและการรับสินบนทุกรูปแบบ โดยที่มีตัวชี้วัด 2 ข้อ ได้แก่ ตัวชี้วัด 16.5.1 คือ สัดส่วนของบุคคลที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างน้อย 1 ครั้ง และมีการให้สินบนหรือถูกเรียกสินบนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในช่วงระยะเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา และตัวชี้วัด 16.5.2 คือ สัดส่วนขององค์กรธุรกิจที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างน้อย 1 ครั้ง และมีการให้สินบน หรือถูกเรียกสินบนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในช่วงระยะเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา

1.4) ควรทำงานเชิงรุกให้มีการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบและเฝ้าระวังอย่างทันเวลา และทำให้เกิดการรับรู้ในวงกว้าง เช่น กรณีการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟกินรี ซึ่งเป็นเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจในช่วงเวลานี้

1.5) ควรทำแผนพับให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเฝ้าระวังการทุจริตในพื้นที่ และเป็นเรื่องที่ประชาชนสามารถช่วยดูแลสอดส่องได้ โดยกระจายแผนพับไปยังกลุ่มเครือข่าย STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต เพื่อนำไปเผยแพร่หรือศึกษาต่อไปได้

2) ด้านปราบปรามการทุจริต

2.1) ด้านขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ควรปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว ให้มีการลดขั้นตอนการดำเนินงาน แต่ยังคงมีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน มีการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้รับรู้ในทุกเรื่องที่สามารถเปิดเผยได้ ผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย และควรมีการปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา/เป็นธรรมกับทุกฝ่าย

2.2) ควรให้ความสำคัญกับการคุ้มครองพยานหรือการดูแลผู้แจ้งเบาะแส เนื่องจากมีความเห็นจากกลุ่มที่เคยติดต่อ/ร่วมกิจกรรมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ให้ข้อมูลว่าเคยถูกคุกคามจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ที่ตนเองแจ้งเรื่องร้องเรียนไป และหากไม่เร่งแก้ไขเรื่องนี้จะส่งผลให้เกิดความกลัวจนไม่มีใครกล้าแจ้งเรื่องร้องเรียนอีกในอนาคต ส่วนในเรื่องการปฏิบัติงานในการดำเนินการไต่สวนคดีของสำนักงาน ป.ป.ช. มีการดำเนินงานอย่างระมัดระวังค่อนข้างมาก เพราะเป็นระบบการรวมศูนย์ ทุกขั้นตอนจะต้องย้อนกลับเข้ามาให้ส่วนกลางเป็นผู้ตัดสินใจ ทำให้เสียเวลาในขั้นตอนนี้มาก ทำอย่างไรจึงจะสามารถกระจายอำนาจ

การตรวจสอบออกไปสู่พื้นที่/เขต โดยอาจกำหนดระดับความรุนแรงของคดีว่าระดับใดควรจัดการเองได้ที่เขต หรือระดับใดต้องนำเข้าสู่ส่วนกลาง จะสามารถช่วยลดระยะเวลาการคอยได้มาก

3) ด้านตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

ควรพัฒนาระบบในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน โดยเฉพาะกรณีจึงใจไม่ยื่นบัญชีหรือจงใจ ยื่นเท็จ ปกปิด ให้สามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลจากแหล่งอื่นในการตรวจสอบข้อมูลทรัพย์สินและหนี้สินได้อย่าง เป็นระบบ

4) ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร

4.1) การเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มเพื่อให้รู้จักสำนักงาน ป.ป.ช. มากขึ้น: ควรเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับประชาชนทุกกลุ่มทุกระดับ ให้หลากหลาย ทั้งการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์และการสื่อสารในพื้นที่ระดับชุมชน หมู่บ้าน ผ่านสื่อโทรทัศน์ท้องถิ่น และควรสร้างกลุ่มใน Facebook ซึ่งอาจจะเปิดเป็น สาธารณะสำหรับข้อมูลทั่วไปที่สามารถเปิดเผยได้ ส่วนข้อมูลรายละเอียดเชิงลึก อาจจะต้องเข้ารหัสหรือให้ เฉพาะคนที่สนใจอยากขอข้อมูลเพิ่มเติม และแอดมินเพจต้องน่าเชื่อถือ อาจเป็นตัวแทนของสำนักงาน ป.ป.ช. หรือ ตัวแทนของหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของข้อมูลในเพจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรส่งผ่านกลุ่ม STRONG-จิตพอเพียงด้านทุจริต ซึ่งมีกลุ่มภาคีร่วมเป็นจำนวนมาก เช่น อสม. อสค. หรือกลุ่มสตรีต่าง ๆ โดยกลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มสตรี สามารถเป็นหูเป็นตาให้กับชมรมได้ เพราะแม่บ้าน/สตรี มักจะได้ทำหน้าที่เป็น เหนรัญญิกให้กับหน่วยงานท้องถิ่น ก็จะมีข้อมูลต่าง ๆ ได้ดี ถ้าสามารถเข้าหากลุ่มสตรีได้ ทำให้เขาไว้วางใจชมรม ได้ เขาจะกล้าแจ้งข่าว/ข้อมูลการทุจริตให้กับเราได้ โดยทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เน้นให้ข้อมูลความ คืบหน้าของคดีโดยเฉพาะคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชนในวงกว้าง รวมถึงผลการทำงาน และบทบาท หน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช.

4.2) พัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่/ภารกิจ และ ผลงานของสำนักงาน ป.ป.ช. การดำเนินคดี/การแจ้งผลการชี้มูลความผิด การไต่สวน/ฟ้องร้อง ตลอดจนความ คืบหน้าของคดีใหญ่ ๆ ที่อยู่ในความสนใจของประชาชน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีและประชาชนได้รับรู้ โดยการนำเสนอข้อมูลผลงานของสำนักงาน ป.ป.ช. อย่างเป็นระบบ ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ จำนวนคดีที่กำลังดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มรับเรื่องร้องเรียน การสืบหา ข้อเท็จจริง การสั่งฟ้อง จนกระทั่งมีการตัดสิน หรือคดีสิ้นสุด เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เห็นได้เป็นรูปธรรม ในส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ รายละเอียดของคดีที่ เริ่มต้นจากอะไร ทุจริตอย่างไร ก่อให้เกิดความเสียหาย อย่งไร ความคืบหน้าของคดีเป็นอย่างไร ดำเนินการถึงขั้นตอนไหน จนกระทั่งคดีสิ้นสุดแล้วเป็นอย่างไร เพราะ เหตุใดจึงถูกตัดสินเช่นนั้น และมีบทลงโทษอย่างไร เป็นต้น การปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช. อยู่ภายใต้ ข้อจำกัดในการเปิดเผยข้อมูลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. 2561 (มาตรา 36) “...ห้ามมิให้มีการเปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลรายงานและสำนวน การตรวจสอบ การสอบสวน การไต่สวน หรือการไต่สวนเบื้องต้น รวมทั้งบรรดาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ

การตรวจสอบ สอบสวน ไต่สวน หรือ ไต่สวนเบื้องต้นที่อยู่ระหว่างการดำเนินการจนกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้พิจารณาและมีมติ ในเรื่องดังกล่าวแล้ว เว้นแต่จะเป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น ทั้งนี้ให้ถือว่าเป็นความลับของทางราชการ” ทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคในการนำข้อมูลในคดีต่าง ๆ มาเปิดเผย ทั้ง ๆ ที่เป็นข้อมูลที่ประชาชนให้ความสนใจ จึงควรปรับกฎระเบียบหรือค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ที่สามารถเปิดเผยความก้าวหน้าของการดำเนินการไต่สวนคดีโดยเฉพาะเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินการได้ภายใต้ข้อจำกัดข้างต้น เพื่อแสดงถึงความโปร่งใสในการทำงานของสำนักงาน ป.ป.ช. และพัฒนาระบบสารสนเทศเกี่ยวกับฐานข้อมูลคดีให้เป็นปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ได้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

4.3) ควรกำหนดวันเวลาการแถลงข่าวที่แน่นอน เพื่อให้สื่อมวลชนหรือสื่อต่าง ๆ มีตารางเวลา รับข่าว/เผยแพร่ข่าวที่แน่นอน โดยสำนักงาน ป.ป.ช. อาจกำหนดให้มีการแถลงข่าวเดือนละครั้ง หรือสองเดือนครั้ง เช่น กำหนดการแถลงข่าวทุกวันที่ 5 เวลา 13.00 น. เป็นหมายกำหนดการแถลงข่าวที่แน่นอนเพื่อให้สื่อมวลชนทุกสำนักข่าว ส่งนักข่าวมาฟังทุกครั้งที่แถลง และควรจัดพิมพ์คำแถลง (Press ข่าว) ให้ด้วย เพื่อลดความผิดพลาดหากให้นักข่าวพิมพ์เนื้อหาตัวเอง ซึ่งจะส่งผลให้มีสำนักข่าวที่เข้าถึงชาวบ้านได้ในวงกว้าง เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ เป็นต้น มาให้ความสนใจเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากปัจจุบันที่เน้นเฉพาะสำนักข่าวอิศรา ซึ่งมีผู้ติดตามเฉพาะกลุ่มที่สนใจเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันเป็นหลัก โดยควรจัดแถลงข่าวเกี่ยวกับคดีที่ศาลตัดสินแล้ว หรือคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูล หรือแม้แต่คดีที่กำลังดำเนินการอยู่ นี้ ถึงแม้จะมีข้อกำหนดว่าห้ามให้รายละเอียดเกี่ยวกับคดีที่ยังไม่สิ้นสุด แต่สามารถพูดถึงความคืบหน้าของคดีได้ว่ากำลังอยู่ในขั้นตอนใดแล้ว เป็นกำหนดการแต่ไม่ใช่รายละเอียดในคดีซึ่งสามารถทำได้ นอกจากนั้นในการจัดการด้านการสื่อสารข้อมูลขององค์กร ควรมีระเบียบ หลักเกณฑ์ หรือมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้มีบุคคลเพื่อเป็นโฆษกคณะกรรมการ ป.ป.ช. และโฆษกสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ชัดเจนอย่างเป็นทางการ มีความครบถ้วนถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีความรวดเร็วมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันต้องรอให้มีมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อน จึงจะนำเสนอข้อมูลหรือแถลงข่าวได้ ทำให้ถูกมองว่าทำงานล่าช้าหรือไม่ยอมเปิดเผยข้อมูล ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นของสาธารณชนและภาพลักษณ์ของสำนักงาน ป.ป.ช.

4.4) เนื้อหาการนำเสนอ ควรนำเสนอให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ไปสู่ประชาชนทั่วไป ต้องปรับวิธีการและเนื้อหาที่จะสื่อสารให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ยกตัวอย่าง การสื่อสารกับกลุ่มประชาชน หากใช้เนื้อหาที่ประชาชนไม่เข้าใจ หรือไม่เห็นว่าสิ่งที่รับรู้เป็นประโยชน์แก่ตนเองอย่างไรแล้ว ย่อมไม่ทำให้เกิดการรับรู้ข้อความหรือเนื้อหาที่สำนักงาน ป.ป.ช. ตั้งใจจะสื่อได้ ดังนั้นจึงควรทำการศึกษาความเกี่ยวพันระหว่างบทบาทหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. กับประชาชน ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพราะเหตุใดประชาชนจึงควรรับรู้หรือให้ความร่วมมือกับสำนักงาน ป.ป.ช. โดยในการปฏิบัติงานด้านป้องกันการทุจริต ควรมุ่งปลูกหรือปลูกจิตสำนึกประชาชนให้รับรู้พิษภัยของการทุจริตว่าเกิดผลเสียหายแก่ประเทศชาติอย่างไร และส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างไร ส่วนงานด้านการปราบปรามการทุจริต ต้องแสดงให้เห็นสังคมได้รับรู้ว่า ผู้ที่กระทำทุจริตต้องถูกดำเนินคดี จำคุก หรือยึด

ทรัพย์สินจริง ได้รับการลงโทษจริงจัง และในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ต้องสร้างความเข้าใจว่าเป็นมาตรการตรวจสอบผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งสามารถเปิดเผยข้อมูลได้

4.5) สำนักงาน ป.ป.ช. มีแหล่งข้อมูลที่ประชาชนให้ความสนใจอยู่ในเว็บไซต์ www.nacc.go.th โดยทำการรวบรวมลิงก์ (Link) ข้อมูลของหน่วยงานรัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอยู่ในหมวด “คลังเครื่องมือป้องกันการทุจริต” มีข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ข้อมูลการตรวจสอบการใช้งบประมาณโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค รวมถึงข้อมูลของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กรมบัญชีกลาง เป็นต้น ซึ่งเป็นข้อมูลที่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต้องการรับรู้ แต่มองว่าไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้เองได้ หรือเคยเข้าไปค้นหาในเว็บไซต์แล้วแต่หาไม่พบ จึงควรเพิ่มการสื่อสารให้ประชาชนได้รับรู้ว่ามีบริการข้อมูลเหล่านี้อยู่ในเว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.ช. และควรปรับ Key word ให้ค้นหาได้ง่ายกว่านี้

ในส่วนข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพสามารถสรุปความเห็นเกี่ยวกับข้อควรปรับปรุงเร่งด่วน ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 7 : ประเด็นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ควรปรับปรุงเร่งด่วน จำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย

ข้อควรปรับปรุงเร่งด่วน	ประชาชน (เยาวชน)	ประชาชน (วัยทำงาน)	เจ้าหน้าที่ ของรัฐ	ภาคเอกชน	NGOs	สื่อมวลชน	ผู้เคยติดต่อ/ ร่วมกิจกรรม
• ให้สื่อสารเรื่อง ช่องทางแจ้งเรื่องทุจริต	✓	✓	✓			✓	✓
• ให้นำเสนอผลงานของ สำนักงาน ป.ป.ช.		✓		✓	✓		
• ให้ข้อมูลการใช้งบประมาณท้องถิ่น	✓	✓					
• เน้นการสื่อสารออนไลน์	✓	✓	✓				
• เน้นการสื่อสาร 2 ทาง	✓				✓		
• การสื่อสารแต่ละกลุ่มต้องแตกต่างกัน			✓	✓			
• ให้จริงจังกับการปกป้องผู้ร้อง/ผู้แจ้ง			✓		✓		✓
• ความโปร่งใสของบุคลากรและที่มาของคณะกรรมการ		✓		✓	✓	✓	
• ให้เป็นที่พึง/ประชาชนเข้าถึงง่าย		✓				✓	
• ให้เป็นองค์กรอิสระได้อย่างแท้จริง				✓	✓		
• ต้องทำงานเชิงรุกมากกว่านี้						✓	✓

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
(สำนักงาน ป.ป.ช.) สนามบินน้ำ

361 ถ.นนทบุรี ต.ท่าทราย อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี 11000

หรือ ตู้ ปณ. 100 เขตดุสิต กทม. 10300

โทรศัพท์ : 0 2528 4800

www.nacc.go.th